

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΝΩΣΙΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Χαλκοκονδύλη 37 - 104 32 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 21052 24 180 FAX 21052 24 420
e-mail: 1. panenthe@otenet.gr. 2. petheol@gmail.com
Ιστοχώρος: www.petheol.gr

Αθήνα 14 Φεβρουαρίου 2014
Αριθμ. Πρωτ.: 34

Πρὸς
τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος
κ.κ. Ἱερώνυμον, Πρόεδρον καὶ ἅπαντας τοὺς Ἱεράρχες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς
Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Μακαριώτατε,
Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἡ Πανελλήνιος Ἑνώσις Θεολόγων, ἔχει ἐπανειλημμένως παρακαλέσει νὰ συμπεριληφθεῖ μεταξὺ τῶν θεμάτων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Γιὰ μία ἀκόμη φορά σᾶς ἐπαναλαμβάνουμε τὸ αἴτημά μας, διότι οἱ ἐξελίξεις γύρω ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν νέων μας εἶναι δυσμενέστερες καὶ ἡ εὐθύνη ὅλων μας εἶναι μεγάλη γιὰ ὅσα πράττουμε ἢ δὲν πράττουμε, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅσα ἐπιτρέπουμε νὰ συμβαίνουν σὲ θέματα τῆς δικῆς μας εὐθύνης.

Ὡς γνωστόν, ἐφέτος γιὰ τρίτη χρονιά, ἐφαρμόζεται πιλοτικὰ σὲ μικρὸ ἀριθμὸ σχολείων τὸ περίφημο νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ Δημοτικοῦ καὶ Γυμνασίου. Τὸ Πρόγραμμα αὐτὸ ἀλλοιώνει ριζικὰ τὸν Ὁρθόδοξο θεολογικὸ χαρακτήρα τοῦ Μαθήματος, διότι τὸ μετατρέπει σὲ ἓνα Μάθημα ποὺ διδάσκει σὲ κάθε τάξη ἀπὸ τὴν Γ' Δημοτικοῦ ἕως τὴν Γ' Γυμνασίου καὶ σχεδὸν σὲ κάθε ἐνότητά του ἐννέα (9) θρησκείες, μία ἀπὸ τίς ὁποῖες εἶναι καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη. Μεταβάλλει ἀκόμη, τοὺς θεολογικοὺς καὶ παιδαγωγικοὺς στόχους τοῦ Μαθήματός μας, σὲ στόχους πολιτικοὺς καὶ κοινωνικοὺς, μὲ τὴν ἐπιβολὴ μίας νέας ἐκκοσμικευμένης καὶ ἄγνωστης στὴν ὀρθόδοξη πίστη «πολυθρησκευτικῆς θεολογίας», τὴ θεολογία, τῆς πολυπολιτισμικότητας.

Ἐμεῖς οἱ θεολόγοι, δὲν ἀρνηθήκαμε ποτὲ νὰ διδάσκονται καὶ νὰ μαθαίνουν τὰ παιδιὰ μας, ὅπως ἄλλωστε συμβαίνει μέχρι σήμερα στὰ σχολεῖα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Πίστη μας καὶ βασικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τίς μεγάλες θρησκείες.

Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἀνεπίτρεπτο νὰ συμβαίνει στὴ φάση τῆς πνευματικῆς ἀνάπτυξης τῶν παιδιῶν τοῦ Δημοτικοῦ καὶ τοῦ Γυμνασίου καὶ μάλιστα μὲ τὴν παροχὴ τῆς γνώσης, τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἀξιῶν ὅλων τῶν θρησκειῶν ταυτόχρονα, δηλαδὴ μέσα ἀπὸ ἓναν θρησκευτικὸ πλουραλισμό, τὸν ὁποῖον μάλιστα, σύμφωνα μὲ τοὺς Συντάκτες τοῦ Προγράμματος, «ἓνας ἅθεος καθηγητὴς μπορεῖ νὰ διδάξει καλύτερα ἀπὸ ἓνα ζηλωτὴ θεολόγο»!.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος βέβαια, νὰ ἐκθέσουμε τὴ θεολογικὴ ἢ παιδαγωγικὴ κριτικὴ τοῦ παραπάνω Προγράμματος, τὴν ὁποία ἄλλωστε ἔχουν ἀσκήσει πλῆθος ἐπιστημόνων τῆς Θεολογίας, τῆς Παιδαγωγικῆς, τῆς Ψυχολογίας καὶ τῆς Νομικῆς, μὲ τεκμηριωμένες μελέτες τους, καθὼς καὶ πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἄλλα πρόσωπα ἢ φορεῖς μὲ ὑπομνήματα, ἄρθρα καὶ ἐπιστολές.

Εἶναι ἐμφανὲς ὅτι τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας δὲν συμφωνεῖ μὲ αὐτὴν τὴν ἔκνομη καινοτομία, νὰ διδάσκονται δηλαδὴ, τὰ μικρὰ παιδιὰ μας, τὸ ἰδεολογήματα τῆς «πολυθρησκευτικῆς θεολογίας» ποὺ σχεδίασε μία μικρὴ ομάδα θεολόγων καὶ ἄλλων ἐκσυγχρονιστῶν καὶ ἡ ὁποία ἀντιτίθεται καὶ ἀνατρέπει τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως «εἰς Ἐναν Θεό».

Μακαριώτατε,
Ἄγιοι Ἀρχιερεῖς,

Γιὰ ἐμᾶς ἡ Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὠφέλιμο νὰ σιωπᾶ, ἐνῶ, ὅπως ἄλλωστε ἀναφέρει καὶ σὲ σχετικὴ εἰσήγησή του(5/11/2012) πρὸς τὴ Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλίππων Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος¹, ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐναγωνίως ἀπορρίπτουν τίς σχετικές, γιὰ τὸ Πρόγραμμα τῶν «Ἐμπειρογνωμόνων», Εἰσηγήσεις (2) δύο Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει, ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς(ἄρθρο 2 καὶ 9 πάρ. ἔ), νὰ ἐποπτεύει τόσο τοὺς σκοποὺς ὅσο καὶ τὴ δομὴ καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, προκειμένου νὰ ἐνισχύεται ἡ πίστις καὶ νὰ

¹ http://www.im-philippon.gr/math_thrisk.pdf ὅπου μεταξὺ ἄλλων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλίππων ἀναφέρει:

«Πολλοὶ Συνεπίσκοποι, Ἡγούμενοι καὶ Κληρικοί, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίων, ὅλες σχεδὸν οἱ κατὰ τόπους Ἐνώσεις – καὶ ἡ Πανελληνίος – Θεολόγων, Ἀνώτατοι Δικαστικοί, Δημοσιογράφοι κ.ἄ., λειτουργοὶ καὶ διάκονοι τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας ἐπιφυλάσσονται καί, ἐν τέλει, ἀπορρίπτουν τίς εἰσηγήσεις τῶν «ἐμπειρογνωμόνων τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου...».

«Εἰς τὰ ὅσα ἐπισημαίνονται συμβάντα, γύρω ἀπὸ τὸ θεμελιώδες θέμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἰς τὴν Πρωτοβάθμιον καὶ Δευτεροβάθμιον Ἐκπαίδευσιν, τὴν, ὅπως προβάλλεται, ἀγωνίαν ὅλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν παραγόντων τῆς Πολιτείας μας, τὴν πλήρη (ἴσως εἶναι καὶ εὐχομαι νὰ εἶναι λανθασμένος αὐτός ὁ προσδιορισμός) σιωπὴν καὶ ἀπουσίαν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Συνοδικῶν Ὁργάνων Αὐτῆς (ἐπαναλαμβάνω ἐξ ὅσων τοῦλάχιστον περιῆλθον εἰς γνῶσιν μου), εἴτε μὲ τὴν μορφήν κειμένων ἐπισήμων, εἴτε ὡς Δελτίων Τύπου ἢ Ἀνακοινωθέντων τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἦλθαν νὰ μεγιστοποιήσουν τὸν προβληματισμόν μου ἐκ τῆς σιωπῆς ἢ ἀπουσίας ὑπευθύνου λόγου τοῦ Διαρκoῦς Διοικητικοῦ Ὁργάνου τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἀσκοῦντος, μάλιστα, συγκεκριμένας ἀρμοδιότητος, ὡς αὐταὶ περιγράφονται εἰς τὸν Καταστατικόν Χάρτην: «Ἡ Δ.Ι.Σ. ... ε) Παρακολουθεῖ τὸ δογματικόν περιεχόμενον τῶν διὰ τὰ Σχολεῖα Στοιχειώδους καὶ Μέσης Ἐκπαίδευσως προοριζομένων διδασκτικῶν βιβλίων τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν» (ἐδαφ. ε', παρὰγρ. 1, ἄρθρον 9 τοῦ νόμου 590/1977).»

Καὶ παρακάτω ὁ Σεβασμιώτατος προτείνει:

«...θὰ ἤθελα βαθυσεβάστως νὰ προτείνω... τὸ πελώριον τοῦτο ἐκπαιδευτικόν θέμα, τεθῇ ὑπὸ τὴν τελικὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συμμορφούμενοι ἅπαντες πρὸς αὐτήν».

ἀναπτύσσεται ἡ θρησκευτικὴ συνείδηση τῶν νέων βαπτισμένων ἀπὸ τὴν ἴδια, μελῶν της².

Κατὰ συνέπεια εἶναι ἀνάγκη, νὰ πάρει ἐπίσημη θέση διὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς Συνοδικῆς φωνῆς ὅλων τῶν σεπτῶν καὶ σεβασμίων Ἱεραρχῶν. Διαφωνοῦμε καὶ λυπούμεθα πολὺ, μὲ ὅσα εἶπε πρόσφατα ὁ ὑποστηρικτὴς τοῦ Προγράμματος καὶ πρόεδρος τῆς Ἑδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος, θεωρώντας τὰ μειωτικὰ γιὰ τὸ ρόλο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀπαξιωτικὰ γιὰ τὸ ἔργο τῶν θεολόγων³.

Τὸ θέμα τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι «φλέγον, ὁξὺ καὶ ἐπεῖγον», καθὼς ὅπως πληροφοροῦμεθα, τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας προχωρᾷ ἀκάθεκτο σὲ νέους σχεδιασμοὺς ποὺ ἀφοροῦν τὰ Προγράμματα Σπουδῶν καὶ τὰ βιβλία τοῦ μαθήματος, χωρὶς τὴ σύμφωνη γνώμη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θεολόγων.

Γι' αὐτὸ ζητᾶμε τὴν ἄμεση συζήτησίν του στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, προκειμένου μὲ Συνοδική ἀπόφαση νὰ ἀπαιτηθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἡ ἀπόσυρση τοῦ ἐν λόγῳ Προγράμματος γιὰ σοβαροὺς θεολογικοὺς καὶ παιδαγωγικοὺς λόγους καὶ ταυτόχρονα ἡ συγκρότηση νέας ἐπιτροπῆς ποὺ θὰ ἐκφράζει ὅλες τὶς τάσεις τοῦ θεολογικοῦ καὶ

² Σὰς ἐπισυνάπτουμε συνοδευτικά, τὸ σχετικὸ μὲ τὸ θέμα καὶ πολὺ ἐμπεριστατωμένο κείμενο τοῦ κ. Γεωργίου Η. Κρίππα, Διδάκτορος Συνταγματικοῦ Δικαίου, μὲ τίτλο «**Τὸ Ἀτομικὸν δικαίωμα τῆς Θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας νὰ καθορίζει ἡ ἴδια τὴν ὕλη τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.**».

³ <http://www.youtube.com/watch?v=Tx2dZgOA4UM#t=15> ὅπου ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος Ἰγνάτιος ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων (ἀπομαγνητοφωνημένο κείμενο):

«Μιλᾶμε βέβαια γιὰ ἓνα κατηχητικὸ μάθημα, κύριε καθηγητά. Ὅντως ἔτσι τὸ χαρακτηρίσαν, δὲν ἔχει γραφτεῖ πουθενὰ ἐπίσημα ὅτι εἶναι κατηχητικό. Κανένα ἀποτέλεσμα. Ἐσεῖς εἶδατε πουθενὰ ἀποτέλεσμα ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια; Λυπᾶμαι συνάδελφοι, θεολόγοι παλαιοὶ τῶν ἡμερῶν.

.....
Λοιπόν, βεβαίως, θὰ πῶ καὶ ἀκριβῶς, ὡς ἀπόρροια τοῦ γεγονότος, ὅτι ἔχουμε θέμα διδασκόντων, συγγνώμη, κύριε καθηγητά. Ἐμεῖς οἱ ποιμένες ποὺ μετέχουμε σὲ συναντήσεις τῶν θεολόγων τῆς περιοχῆς μας, ἔχουμε σφίξιμο, μεγάλο σφίξιμο, πολὺ μεγάλο σφίξιμο. Λυπᾶμαι ποὺ τὸ λέω, αὐτὴ εἶναι ὁμῶς ἡ ἐμπειρία μας. Ἐχουμε θέμα διδασκόντων καὶ ὄχι περιεχομένου διδασκαλίας, γιὰ νὰ 'μαστε εἰλικρινεῖς.

.....
«Θέλω νὰ πῶ γιὰ τὴν Ἱεραρχία. Λυπᾶμαι ἀλλὰ πλέον ἡ Ἱεραρχία δυστυχῶς ἔχει ἐπηρεαστεῖ (ἐνν.: ἀπὸ τοὺς ἀντίθετους στὰ πιλοτικὰ Προγράμματα), τρέμω νὰ μὴν ἔρθει ἡ στιγμή συζητήσεως μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἱεραρχίας (ἐνν.: γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν)».

Ἀκροατῆς: «Γιὰτί ἔγινε αὐτό;»

Σέβ. Δημητριάδος: «Γιὰτί δυστυχῶς ἀφήσατε ἢ ἀφήσαμε περιθώριο, σ' αὐτοὺς τοὺς ὁποίους περιγράφετε κάθε φορὰ μὲ τὸν τρόπο ποὺ τοὺς περιγράφετε, νὰ ἐπηρεάσουν τοὺς Ἱεράρχες, διότι αὐτοὶ εἶναι ὁργανωμένοι, εἶναι συντονισμένοι, κατεβαίνουν μὲ σάιτ, κάνουν συναντήσεις καὶ ἐπηρεάζουν, ἄρα αὐτὴ τὴ στιγμή συζήτησης στὴν Ἱεραρχία δὲν θὰ πρέπει νὰ γίνῃ γι' αὐτὸ τὸ θέμα».

ἐκκλησιαστικοῦ κόσμου, ἡ ὁποία θὰ σχεδιάσει ἓνα κοινὰ ἀποδεκτὸ νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν γιὰ τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν.

Ὅποιαδήποτε λοιπὸν ἀναβολὴ στὴ λήψη τῆς σχετικῆς Συνοδικῆς ἀπόφασης θεωροῦμε ὅτι θὰ ἀποτελέσει πλῆγμα γιὰ τὴν ποιότητα τῆς παρεχόμενης στοὺς νέους μας Παιδεία, σὲ σχέση καὶ μὲ τὰ προβλεπόμενα στὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας, στὸ Σύνταγμα καὶ τὸν ἰσχύοντα ἐκπαιδευτικὸ Νόμο.

Ἐὰν τελικὰ Μακαριώτατε, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ σὲ αὐτὴ τὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας δὲν προγραμματισθεῖ, ἐκτάκτως, νὰ συζητηθεῖ τὸ θέμα τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν καὶ νὰ ληφθεῖ ἀπόφαση ἐπ' αὐτοῦ, ἡ Πανελλήνιος Ἐνωσις Θεολόγων, με λύπη της, ἔχει ἀποφασίσει τὴν κλιμάκωση τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴ διαφύλαξη τοῦ Ὁρθόδοξου ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, μὲ εὐρεία δημοσιοποίηση ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ θέματος.

Μὲ τὸν δέοντα σεβασμὸν
Ἀσπαζόμεθα τὴν δεξιάν Σας

Γιὰ τὸ ΔΣ τῆς ΠΕΘ

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γέν. Γραμματέας

Ἡλίας Μπάκος
Δρ Θεολόγος - Φιλολόγος

Κωνσταντῖνος Σπαλιώρας
Δρ Θεολόγος